

BIANCA KRONLÖF

Info från repan

- EN VÅRDSLÖS SATIR OM VÅRDEN

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

TIDIGARE UTGIVNING

Brev till mannen, 2022

Albert Bonniers Förlag
Box 3159, 103 63 Stockholm
www.albertbonniersforlag.se
info@albertbonniers.se

ISBN 978-91-0-080828-0

COPYRIGHT © Bianca Kronlöf, 2025, enligt avtal med Grand Agency

OMSLAG Kerstin Hanson

FÖRSTA TRYCKNINGEN

TRYCK Livonia Print, Lettland 2025

Du.

Ja, du.

Exakt, du som läser. Jag ville ge dig lite plats så att du skulle känna att det är dig jag pratar med. Eller ville jag verka konstnärlig och poetisk genom att börja boken med en sida med bara ett ord?

”Du.”

Jag hoppas att du känner dig tilltalad. En dag ska du dö, innan det ska du göra olika saker, vissa saker kommer att vara tråkiga, jobbiga och göra ont, andra saker kommer mest vara underhållning för att inte tänka på att du ska dö. Som den här boken. Jag ska anstränga mig så mycket jag kan för att du inte ska tänka på att du ska sluta andas en dag. Bara fortsätt läsa. För det mesta kommer du underhålla dig med nåt vardagligt. Som att skicka mail. Det bästa med mail är att det inte tar slut. Folk svarar ju. Så är man tillbaka där man började.

Den här historien börjar strax. Men först måste du få lite info.

Du behöver:

- Internet.
- En penna.
- Sax.
- Lim eller tejp.
- Den här boken.

Det kommer vara mycket folk, det blir ju lätt så när man mailar. Om det är förvirrande är det här dom enda du behöver komma ihåg:

Du kommer tilldelas uppgifter, problem att lösa. I slutet kan du summera dina lösningar och få reda på vem du är.

Problem låter ju negativt. Problem är till för att lösas. Det är problematiskt med problem men vi älskar problem. Om inte *Titanic* stött på problem hade resan inte gått till historien. Hade Romeo och Julia inte haft problem hade dom inte heller gått till historien. Allt i boken bygger på verkliga problem. Förutom dom problem som författaren hittat på.

Klimatkrisen, krig och fördelningen av resurser är stora problem. Att nån lägger den skitiga tallriken i vasken istället för att ställa in den i diskmaskinen är ett litet problem. Ändå är det dom små problemen som skapar extremt dålig stämning. Dom stora problemen är spännande samtalsämnen. Är det inte kärlek vid första diskussion om nån är förbannad på samma sätt som du?

Kultur är problem. En bok, teaterföreställning eller film är ju tråkig om det inte finns ett problem. *Titanic* blev film, Romeo och Julia har blivit... ja, nu när jag tänker på det älskar vi tydligen tonåringar som tar livet av sig så mycket att Romeo och Julia har blivit allt: pjäs, tavlor, musik, film. Till och med dom som inte sett *Romeo och Julia* vet vilka Romeo och Julia är.

Kultur skapar också en stund när vi kan fly från våra problem. "Drunkna" i en bok, "försvinna" in i en film. Det låter så härligt? Trots att "drunkna" eller "försvinna" inte är positiva saker i nåt annat sammanhang. Du som läser den här historien är en liten sadomasochist utan att veta om det. Du vill att det ska gå dåligt i boken för att för ett ögonblick fly/drunkna/försvinna från dina egna problem. Ju bättre och större problemet är desto bättre flykt/drunkningsolycka för dig som läser. Men jag måste göra dig besviken. För den här boken handlar om ett litet problem. Ett så litet problem att det bara var ett misstag. Ett litet misstag våren 2020, när corona, klimatkrisen och fördelningspolitik fanns att lösa. Det var ju bara lite info från repan.

Torsdag förmiddag

”Han har precis kommit hem till Sverige!” Riitta klämmer på den nya receptionisten som om han var en dyr drog hon lyckats smuggla över gränsen.

Den gamla receptionisten undrar om det är lämpligt att en chef håller i en anställd på det där sättet. Hon kommer inte vara med i berättelsen så länge men vi kan inte låta medelålders kvinnor vara namnlösa. Hon heter Karin. Karin ska bara jobba här en dag till, sen: pension! Så när kvinnan som ska vara hennes chef i några timmar till introducerar den nya receptionisten, kunde hon verkligen. Inte. Bry. Sig. Mindre. Riitta fortsätter presentationen med samma grepp.

”Den förlorade sonen!” Alla stannar upp. Karin reagerar på ordet ”son”. Har Riitta anställt sin son? Ska nån utbildad unge ta över hennes jobb? Riitta och sonen reagerar på ordet ”förlorade”. Båda rodnar, Riitta för att hon avslöjat nåt lite för personligt. Sonen för att han vet att hon menar det. Riitta försöker genast kompensera, istället för att hålla i honom börjar hon klappa honom. Men eftersom Riitta är född i Finland på 50-talet klappar hon inte ömt utan mer som om hon försöker damma av en matta.

Karin har aldrig sett äpplet falla så långt från trädet. Inte för att mor och son inte liknar varandra till utseendet. Båda är korta, röda och har en kropp som ser ut att nån gång varit vältränad. Hon är mjuk för att hon är 65 och har fött två barn. Han är mjuk för att han röker gräs och äter väldigt mycket glass klockan tre på natten. Det är inte utseendet som skiljer dom åt utan, ja, energin. Riitta ler mot Sigmund.

”Jag har skrivit en lista med saker du behöver göra idag.”

”Så klart du har.” Sigmund skrattar sådär som man gör när man känner nån och den precis sagt nåt som är gulligt men också irriterande. För det är sant, mamman, chefen, Riitta skriver listor om allt.

Eftersom:

- En lista smälter inte ihop med annan text.
- Listor är ett fantastiskt redskap att rikta tanken, arbetsdagen, fritiden, sitt liv eller andras liv.
- Hjärnan belönas med dopamin när man slutfört en punkt och stryker över den.
- Man ser om man har koll.
- Om nån annan tror att man inte har koll kan man visa sin lista. Står nåt inte med är det den andras fel som inte sett till att det hamnat på listan.
- I slutet av dagen kan man titta på sin lista och vara stolt över allt man fått gjort.

När väckarklockan ringer på morgonen behöver Riitta fem sekunder för att vakna och förstå att hon är hon och inte den hon drömt om. Sen höjs pulsen en aning och listan börjar rulla. För det här är hennes djupaste hemlighet: hon har inte koll. Hon har inte koll på ett jävla skit. Nu har hon lyckats fejka att hon har koll i 33 år. Lika många år som hennes son är. En liten ledtråd till varför hon var tvungen att skaffa sig koll.

Riitta dammar av honom igen.

”Sigmund har rest runt i hela världen men nu är vi så glada att han är hemma.” Hon ler mot sin insmugglade påse kokain.

”Ja, asså bara ett litet tag”, säger Sigmund och tar tag i sin lista, han låtsas läsa den vilket gör att han kan ta ett steg

bort från dom båda kvinnorna. Inget kunde göra Riitta gladare, hon släpper honom på en gång. Att hennes son byter ut henne mot en att-göra-lista är hennes högsta önskan. På högstadiet ville Sigmund spela gitarr, så han fick en gitarr. Han fyllde inte ens år. En i hans klass var tvungen att spara i ett år för att kunna köpa en gitarr själv. Klart klasskompisen var motiverad att spela sen. Motivation. Sigmund har aldrig haft det. Och eftersom han inte haft motivation har han inte tagit initiativ.

Sigmund var avundsjuk på sin klasskompis. Arbetarklassen har det bättre. Dom måste kämpa för att dom inte har ekonomi eller föräldrar som har tid att stötta dom. Så fort han tog upp gitarren sken mamman upp.

”Det är nu det händer: Min son ska bli INTRESSERAD av nåt!” Intresse kan leda till hobby, som leder till studier som leder till jobb.

”Gitarr kan till exempel leda till musiklektioner som leder till musikhögskolan. Men när du inte får jobb som musiker kan du plugga psykologi och kombinera dina TVÅ utbildningar och studera hur musik kan användas för att lugna spädbarn med kolik.” Så när Sigmund var 13 såg han inte en gitarr utan en framtid som doktorand i psykosomatiska spädbarnssjukdomar. Och vem fan orkar bära det lasset när man är 13 och vill spela gitarr? Han la ner det direkt.

”Ja, klart du inte vill bo hos mig och pappa för evigt.” Riitta vill visa Karin att Sigmund är vuxen.

Men Karin lägger huvudet på sned, så killen har krupit hem från Asien med svansen mellan benen till mamma och pappa? Det säger hon inte, hon säger:

”Det är ju så otroligt svårt att hitta boende nuförtiden.” Riitta nickar.

”Jag har ställt honom i bostadskö men det är ju också

helt omöjligt. Ja ja, som vi säger i Finland: den sten blir våt som alla spottar på.” Sigmund undrar om han är stenen, eller nån som spottar på stenar, eller är bostadsmarknaden spottet? Riitta väntar in ett skratt, när det inte kommer går hon över till nåt tryggare.

”Då sätter vi igång”, säger hon och viftar med sin egen lista:

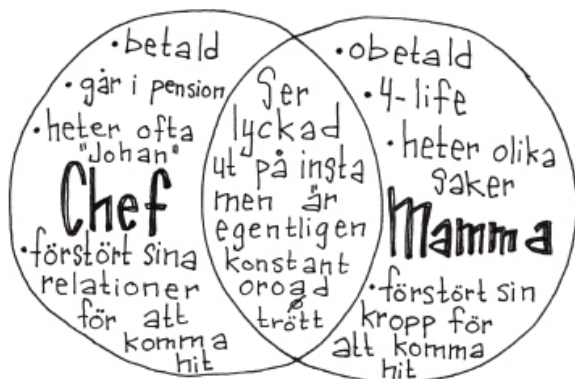
- *Hämta prinsessstårta och cider*
- *Visa Sigmund receptionen*
- *Börja med sammanställningen*
- *Intro AT*
- *Avtackning Karin*

Hon stryker över ”Visa Sigmund receptionen” och blundar för att ta in dopaminet som rinner över henne.

”Jag lämnar honom i dina händer.” Riitta ser uppmuntrande på Sigmund, som om han var en alkoholist som precis bestämt sig för att börja på AA. Äntligen kommer saker och ting falla på plats. Hon ser ut över sitt kungarike, sin mottagning. En vit korridor med blå lister. Reception, väntrum med leksaker, lappar med rolig kunskap för att patienterna ska bli nyfikna på sina kroppar, ett akvarium med färgglada fiskar och en brun mal. Den ligger på botten som levande lera. Riitta rynkar på näsan, varför köpte hon den? Varför uppfann Gud ett djur som är nöjd med uppgiften att suga upp sina vackra vänners bajs? Hon borde bara ha vackra fiskar som uppmuntrar folk att sikta mot högre mål i livet.

Hennes kontor är längst ner i korridoren så att hon kan kika in genom varje dörr när hon går förbi. Hon säger ”god morgon” när dagen börjar och ”tack för idag” när dagen är slut. Ledarskap sitter i detaljerna. Hon kollar att soporna är sorterade och att disken är diskad. ”Din mamma jobbar inte här.” Nu är hon i och för sig mamma åt en som jobbar

här men det skakar hon av sig. Egentligen är väl chef och mamma samma sak? När hon går nerför korridoren gör hon en tankekarta över olikheter och skillnader mellan hennes två identiteter.

Riitta bryr sig inte om ifall dom gillar hennes person, dom ska älska hennes position. Barn ropar på sin mamma, anställda ska ropa på sin chef. Dom ska veta att hon levererar. Riitta öppnar dörren till sitt kontor. Här kan hon andas, här behöver hon ingen lista, vissa listor har blivit rutiner. Kolla mailen. Svara på mail. Möten. Efter mötena har hon lunch, då tar hon en promenad på en kvart så hon inte ska bli tjock. Förutom på fredagar, då bjuder hon på fika, för på fredagar får man inte tänka så, det är ju ändå fredag. Nu har hon bara sikte på en sak, årets händelse: sammanställningen. Hon har väntat i ett år. Kommer du få det du önskar dig? Så känner många om julen. Så känner Riitta om årets sammanställning av vårdcentralen. Här samlar hon alla kvalitetsindikationer, hur lång väntetid är det i telefonkön? Statistik från "grön, gul, röd-barometern" i väntrummet. Betyg från patienterna, kostnader, vinster. Sammanställningen är kartan över

hennes ledarskap. Sverige har ingen beredskap. Hon har full beredskap.

Inlogg, parkeringsbevis, namnskyltar, lamineringsmaskin, bokningssystem, kopiator. Karin går igenom sitt revir och blir själv förvånad över hur mycket hon håller reda på. Hon är spindeln som stickat nätet som bygger det här stället. Hon blir stolt över sitt arbetsliv.

”Absolut, hmm, visst.” Sigmund har arbetat ut ett detaljerat system som gör att folk tror att man lyssnar fast man inte gör det. Han lyssnar inte på vad folk säger utan på rytmen dom pratar i. När det blir en paus jakar han personen och det räcker för att dom ska prata på. Karin går vidare till att visa dom olika mailsystemen, internmail, externmail, bokningar. Sigmund måste hålla sig från att garva, ska en tant lära honom maila och svara i telefon? Han låter blicken vandra i rummet.

När Sigmund ”jobbar” brukar han gå runt och leta efter nåt. Då tror folk att man är upptagen och det är väldigt sällan nån ger nån som letar en extra uppgift. Just nu letar han på riktigt, blicken far över väggen, hur många jävla lappar behöver en tant ha egentligen?

”Har du några frågor?” Karin ser på honom, upprymd över arbetet hon känner ut i fingertopparna.

”Ja, faktiskt. Vad har ni för wifi?” Karin pekar på en stor lapp i väntrummet, hon gör en snurr med handen som visar att en stor del av hennes dagar går åt till att visa den. Sigmund är alltid på jakt efter wifi eftersom han inte hunnit skaffa ett svenskt abonnemang. Hunnit, tagit sig tiden, prioriterat, velat lägga pengar på det, man kan se det på olika sätt.

”Shit, hur kunde jag missa den?” Karin suckar, Sigmund skrattar. Karin går in till förrådet, Sigmund går in på sociala

medier. Han bor hos sina föräldrar och har fått ett jobb i sin mammas reception. Allt det här är bara tillfälligt, tänker han. Karin ska precis förklara systemet hon byggt upp på hyllorna när hon märker att han inte följt efter. Hon backar ut ur förrådet och ser på klumpen till människa som ska ersätta henne. Det är så respektlöst, att inte ge någon sin uppmärksamhet. Eller är det inspirerande? Hon har aldrig gjort så. Tänk om hon bara gick? Lådan med saker som hon ceremoniellt plockat ihop står på skrivbordet i receptionen. Men vad ska hon med dom sakerna till? Riitta hade "Avtackning Karin" på sin lista, kan hon strunta i det? Hon studerar den unga mannen som står och säger "Precis, okej, mmm" som om han svarar på nåt hon sa. Dom kan behålla sin prinsesstårta och alkoholfria cider. Spindeln i nätet släpper sina trådar och går.

Tystnad.

"Karin?" Sigmund trodde att hon gått på toaletten men när ett väldigt förkyllt barn kommer in genom samma dörr förstår han att det är ytterdörren.

"Sofie Jungmar, vi har en tid 8.30", säger en andfådd förälder och tittar mellan Sigmund och klockan som är 8.45. Sigmund lufsar in i receptionen och tänker att det lär ju stå "Sofie Jungmar" nånstans. Hans ögon sveper över bokningssystemet på skärmen som ser ut att vara gjort på 80-talet. Han fattar ingenting. Drog Karin? Det är väl hennes jobb att få honom att fatta det här?

"Sätt dig ner och vänta så ropar läkaren upp dig." Han har hört andra receptionister säga så. När föräldern och barnet sätter sig ner förvånas han över hur lätt dom köpte att han hör hemma här. Receptionist, inte illa, här kommer han kunna jobba med planläggningen av sitt entreprenör-

skap samtidigt som han snällt tittar upp på vilsna patienter och ber dem vänta.

”Har du parkeringsbeviset?” En skåning lutar sig in genom luckan.

”Sätt dig ner och vänta så ropar läkaren upp dig”, svarar Sigmund som om han jobbat här i årtal. Skåningen går in i receptionen. Herregud vad är det för fel på folk, respektera mitt kontor, ska Sigmund säga men skåningen avbryter.

”Jag är inte patient, jag är AT-läkaren. Jag måste ha ett parkeringsbevis, min bil står därute.” Skåningen lutar sig mot skrivbordet så att han nästan sätter sig på Karins låda.

Sigmund försöker lista ut vilken sorts skåning han har framför sig. Är det en bonnig skåning som är rasist eller en adlig skåning som är rasist eller en Möllevångs-skåning som inte tycker att den är rasist för att den äter falafel och hänger i Köpenhamn?

”Jag börjar idag, jag vet inte var jag ska vara?” säger skåningen och trots att han börjat idag betar han sig som att han hör hemma här. Sigmund känner på en gång att han själv inte gör det.

”Jävlar vilket gammalt system du jobbar i?!” Skåningen garvar när han ser skärmen på datorn.

”Jag började också idag.” Sigmund säger det inte för att vara ärlig utan för att det är en accepterad anledning till att inte ha koll.

”Jaha, kul! Så du gillar...” Skåningen granskar Karins utflyttningslåda. ”... att sticka?” säger han och låtsas att det är normalt. Han är en sån där skön skåning som hänger i Köpenhamn och tycker att det är normalt med killar som sticker.

”Jag heter Robin.”

Robin är på jakt. Sigmund har rest runt för att hitta sig själv, Robin vet vem han är, han vet bara inte vilken plats som är hans. Efter varje placering på läkarprogrammet är det nån i klassen som hittat hem. Robin tycker att det mesta kan bli intressant om man lär sig mer om det? Det tyckte han när han jobbade på boklagret också. Om man bara förstår hur nåt funkar och hur man kan förbättra det blir ju vad som helst utmanande? Hans jobb var att plocka böcker. Man sprang runt med listor på papper, både ineffektivt och dåligt för miljön. Han hittade en enkel app som ett stort varuhus använder där man lätt kunde checka av vad man plockat och när man var klar kom en ny lista. Den var bara att ladda ner gratis. Chefen var överväldigad! Det var en kul dag. Men efter det var det klart. Utmaning slutförd. Robin valde läkarutbildningen eftersom det alltid kommer att finnas mer. Hela yrkeslivet är en stege man klättrar på, underläkare, allmäntjänstgöring (AT, där han befinner sig nu), specialisttjänstgöring (ST), specialist, forska, doktorera. Tänk, då är man redan medicine doktor och blir doktor IGEN! Dubbel-doktor! Det finns inget stopp på inriktningar och utmaningar, forskning eller patienter. Men man måste ju välja. Och det måste vara på en plats där man får visa sin potential.

Sigmund visar Robin förrådet, eftersom det är det enda han själv sett. Som vanligt finns det för lite kläder. Robin väljer kombinationen för-liten-tröja och för-stora-byxor. Han är redo. Han har inte valt fel yrke, han har inte pluggat fem år i onödan. Han måste bara hitta rätt. Det är här man kan göra skillnad på riktigt. Det är nu meningen med hela hans utbildning börjar!